5.3 A tagállamok statisztikai hivatalai az egységes paraméterek alapján kiszámított alapinformációkat egységes technikai formátumban továbbítják az Eurostathoz (5. cikk és I. melléklet).

5.4 A statisztikai egységeket vagy a 696/1993/EK tanácsi rendelet, vagy más, a jövőben megállapítandó forrás határozza meg (6. cikk). Az Európai Bizottság és a tagállamok minőségellenőrzési rendszert hoznak létre (7. cikk).

5.5 Az Eurostat évente egyszer kiszámítja a PPP-ket (8. cikk), és feladata az eredményeknek az egyes tagállamokra vonatkozóan, összesített szinten történő közzététele is (9. cikk).

5.6 A rendeletjavaslat nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy összeírást végezzenek kizárólag azon célból, hogy meghatározzák az Európai Közösség tisztviselőinek és egyéb alkalmazottainak javadalmazása és nyugdíja tekintetében alkalmazandó korrekciós együtthatókat (10. cikk).

5.7 Időbeli és térbeli kiigazítási szorzótényezők. A PPP-ket az **országos szintű, éves átlagos árakból** kell kiszámolni (**2. cikk (2) bekezdés**). Mivel „az adatgyűjtés korlátozható egy vagy több helyszínre a gazdasági területen belül" és „egy adott időszakra", a tagállamoknak (egy évnél nem régebbi) **időbeli kiigazítási szorzótényezőt** és (hat évnél nem régebbi) **térbeli kiigazítási szorzótényezőt** kell alkalmazniuk (I. melléklet: Módszertan, 2–4. pont).

Brüsszel, 2006. szeptember 13.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Anne-Marie SIGMUND

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a papírmentes vámkezelési és kereskedelmi környezetről"

COM(2005) 609 final – 2005/0247 (COD)

(2006/C 318/08)

2006. január 17-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás" szekció véleményét 2006. július 12-én elfogadta. (Előadó: Umberto BURANI.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. szeptember 13-án tartott 429. plenáris ülésén 190 szavazattal, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. **Bevezető**

1.1 Az Európai Bizottság javaslatának tárgya az új „elektronikus vám projekt", amelynek végső célja a egy teljesen automatizált, átjárható, biztonságos, könnyen hozzáférhető és papírmentes elektronikus vámrendszer bevezetése Európában. A javaslat az Európai Bizottság által javasolt új Közösségi Vámkódex ([1]) bevezetéséhez szükséges kiegészítés, amely vámkódexszel kapcsolatban az EGSZB külön véleményt dolgozott ki.

1.2 Az informatizált rendszerre való átállás valamennyi tagállam részéről közös és koordinált erőfeszítést feltételez, mindezt nem csak a vámigazgatási szervek, hanem a vámigazgatás részét nem képező határőr szervek részéről is. Ezeknek kötelezettséget kell vállalniuk arra, hogy átültetik a gyakorlatba az **egyablakos ügyintézés** és **egymegállásos ellenőrzés** koncepcióját. Ezáltal egyszerűbb, gyorsabb és költségkímélőbb vámkezelés válik lehetővé, a vámigazgatási szervek pedig hatékonyabb ellenőrzéseket végezhetnek majd kockázatkezelés terén.

1.3 A tagállamok már eddig is jelentős eszközöket fektettek be az elektronikus vámrendszerek kifejlesztésébe. Az említett rendszerek között azonban jelentős különbségek vannak a technikai fejlettség, az érvényes előírások és az adatok felhasználása tekintetében. Az eddig elért harmonizáció tehát nem volt elégséges mértékű. Ehhez még hozzáadódik egy sokkal fontosabb és eleddig megoldatlan probléma is: a **rendszerek** hiányzó **átjárhatósága (interoperabilitása)**.

([1]) COM(2005) 608 final.

1.4 Az átjárhatóság információcserét tesz lehetővé a különböző országok hatóságai között A polgárok érdekeinek figyelembe vételére utaló jelként a terv a **kereskedelem felé** is tartalmaz **kapcsolódási pontokat**, nem csak az egyablakos ügyintézés koncepciójának megvalósítása, hanem az információcsere biztosítása céljából is. Amint teljes egészében bevethető lesz, az új számítógépes rendszer – legalábbis a vámeljárás tekintetében – döntő előrelépést jelent majd annak az egységes belső piacnak a megteremtése szempontjából, amelynek egyedüli határai a külső határok. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a piacok globális dimenziója miatt oda kell figyelni a külső országokkal fenntartott kapcsolatokra. Az Európai Bizottság dokumentuma nem veszi figyelembe ezt a szempontot.

2. **Általános megjegyzések**

2.1 Az Európai Bizottság hangsúlyozza, hogy az interoperábilis rendszereken alapuló „elektronikus vámot" központi vámrendszer által is el lehetne érni. Ez a fajta megoldás azonban az Európai Bizottság szerint különböző okok miatt nem lehetséges. Az okok közé tartoznak a tagállamok operatív hatásköreinek az Európai Bizottsághoz való átvitele kapcsán jelentkező nehézségek, mivel az ellentmondana a szubszidiaritás és az arányosság elvének. A valódi ok azonban valószínűleg a tagállamok azzal kapcsolatos ellenállása, hogy saját hatásköreikről lemondjanak, tudva, hogy a vámbevételek egy része a közösségi költségvetés közvetlen hatáskörébe tartozik. Az EGSZB úgy véli, hogy a közösségi vámigazgatás megteremtésének szerepelnie kell az Unió hosszú távú céljai között. Az igazgatás eme formája leegyszerűsítené, biztonságosabbá és költségkímélőbbé tenné a vámot. Lehetővé tenné a más EU-s illetve harmadik országbeli rendszerekkel való összekapcsolódást is. A 25 tagállam által kifejlesztett alapvető rendszerek megvalósításával kapcsolatos lehetséges késéseket figyelembe véve szükséges kiértékelni, hogy nem lenne-e előnyösebb olyan teljesen automatizált rendszereket alkalmazni, mint például az Egységes Európai Hozzáférési Pont által összekötött Automatizált Import Rendszer és az Automatizált Export Rendszer.

2.2 Az Európai Bizottság kezdeményezése első sorban szükséges intézkedés, mivel az új vámkódex végrehajtása feltételezi az eljárások új normákhoz történő hozzáigazítását. Ezenfelül olyan kezdeményezések sorának része, amelyeket az *eEurope* és az *eGovernment* ([2]) keretében hoztak létre; pontosabban a Tanácshoz intézett, az egyszerűsített, papírmentes vámkezelési és kereskedelmi környezetről szóló ([3]) 2003-as európai bizottsági közleményben vállalt kötelezettségek kísérő intézkedése. Másrészt az említett kötelezettségeket – legalábbis a papírmentes környezet tekintetében – a *Vám 2007* programban ([4]) már vázolták, valamint a vámkódex meghatározásáról szóló rendelet megváltoztatására vonatkozó 2004-es javaslatban ([5]) megerősítették.

([2]) A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: „Az e-kormányzat szerepe Európa jövőjében" (COM(2003) 567 final), 2003.9.26.

([3]) COM(2003) 425 final, 2003.7. 24., melyet a Közösségi Vámkódexről szóló véleménytervezet idéz.

([4]) COM(2002) 26 final, 2002.3.21. A következő EGSZB vélemény tárgya: HL C 241., 2002.10.7.

([5]) COM(2003) 452 final 2003.7.24., a következő EGSZB vélemény tárgya: HL C 110., 2004.4.30.

2.3 Az EGSZB csak üdvözölni tudja az Európai Bizottság által javasolt rendszer által bevezetett legfontosabb újításokat. A nemzeti rendszerek összekapcsolása, egyetlen ablak kapcsolódási pontként való létrehozása a gazdasági szereplők számára, az elektronikus vámügyintézés lehetősége és az integrált kockázatkezelés a siker nélkülözhetetlen feltételei – amennyiben a költségek általánosságban és a gazdasági szereplők számára is vállalhatóak. Ebből kifolyólag ésszerű lenne, ha figyelembe vennék ezeknek a változásoknak a vámügyintéző személyzetre gyakorolt következményeit (eszközök, képzési intézkedések, szakmai életút, alkalmazkodás).

2.4 Az EGSZB azonban elengedhetetlennek tartja, hogy néhány megjegyzést tegyen az elektronikus adatfeldolgozó-rendszerek integrációjával, illetve kiegészítő jellegével kapcsolatban. Az Európai Bizottság célja a vámrendszerek teljes átjárhatóságának megteremtése. A vámigazgatási szerveknek ez alapján képesnek kell lenniük az adatcserére mind egymás között, mind „az áruk nemzetközi mozgásában érintett egyéb hatóságokkal vagy szervekkel". A **hozzáadottérték-adó kivetéséért felelős igazgatóságok** ebbe a kategóriába biztosan nem tartoznak bele. Mindeközben az **eredet-megjelölések hamisítására** való tekintettel bizonyosan ésszerű lenne, ha vámhatóságok és a hozzáadottértkadó-hatóságok között – legalábbis bizonyos esetekben és bizonyos árufajták esetén – erős kapcsolat jönne létre. Ez a jelenség nem új keletű, hanem egyre nagyobb méreteket ölt: a harmadik országokból behozott árukat gyakran európai eredet-megjelöléssel, vagy hamisított európai címkékkel látják el és hozzák forgalomba az Unió területén (a hozzáadottérték-adót eközben kifizetik).

2.5 Az EGSZB ezen felül a határozati javaslat második preambulumbekezdésére is fel szeretné hívni a figyelmet, mely szerint „A (…) páneurópai e-kormányzási tevékenység olyan intézkedések meghozatalát követeli meg, amelyek **hatékonyabbá teszik** (…) **a csalás, a szervezett bűnözés és a terrorizmus elleni harcot**". A szándéknyilatkozat egyértelmű. Kevésbé egyértelmű azonban, hogy mennyiben érhető el a cél a javaslatban szereplő rendelkezések segítségével. A vám céljából végzett adatgyűjtés ugyanis csak abban az esetben használható más célokra, ha **rendszere más rendszerekkel összekapcsolható**.

2.5.1 2004 decemberében a Tanács egy, az Európai Bizottság által végzett értékelés ([6]), és az Európai Parlament 2004. október 14-i ajánlása alapján elfogadta a **Hágai Programot**. Ebben egy sor intézkedést és cselekvést határoztak meg az EU-n belüli biztonság javítására, és főként **a rendőrség, a vám és az igazságügy területén való együttműködés megkezdésére**. Egy további, 2005. június 10-i dokumentumban **cselekvési terv** került kidolgozásra **a Hágai Program végrehajtására**, amelyben megemlítik „bel- és igazságügyi" tanács 2004. március 30-i, a vámhatóságok együttműködésével kapcsolatos határozatát, valamint a tiltott, vagy korlátozottan forgalmazható áruk határokon átnyúló kereskedelme elleni küzdelemről szóló közleményt. Egy még későbbi dokumentumban ([7]) a vámhatóságok együttműködését ismét a prioritások közé sorolják. Az összes, az eddigi

([6]) COM(2004) 401 final.

([7]) COM(2005) 184 final.

dokumentumokban leírt projekt a **információk hozzáférhetőségén** alapul a visszaszorítás területén; a Hágai Program tárgya is ez. Az anyag összességének és a folyamatban lévő projekteknek a fényében az EGSZB úgy véli, hogy egy tartós „elektronikus vámrendszer" megtervezése során mindenképpen gondot kell fordítani arra, hogy a **vámadatbankot** a rendszer megvalósítása során, illetve röviddel azután **összekössék más rendszerekkel**, főként uniós és az unión kívüli államokban lévő belső biztonsági rendszerekkel. Mindeközben természetesen ügyelni kell a magánszféra védelmére, a szakmai titoktartásra és az adatvédelemre.

2.5.2 A 2.5.1. pontban említett hivatkozások kivételével az Európai Bizottság dokumentumaiban egyáltalán nem jelenik meg ez a törekvés. A bevezető részben sem történik egy helyen sem utalás a Hágai Programra. Az *Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival és célkitűzéseivel* című fejezet is csak a lisszaboni stratégiát és az *eEurope*, valamint az *eGovernment* területén született kezdeményezéseket említi. Egy ilyen fontos információ kihagyása a – későbbiekben bővebben taglalt – 3. cikk d) pontjának figyelembe vétele mellett sem lehet véletlen, és az Európai Bizottságnak világosan ki kellene fejtenie ennek okait. Az mindenképpen bizonyos, hogy elfogadhatatlan lenne egy olyan kezdeményezés későbbi időpontra való elhalasztása, amelyet már el kellett volna indítani.

2.5.3 A szóban forgó dokumentum előkészítő szakaszában az Európai Bizottság két év alatt hat szemináriumot is rendezett, kikérte az érintettek véleményét, és rendszeresen tárgyalt a témáról a Vámkódex Bizottságban, a Vámpolitikai Csoportban, az Elektronikus Vám Csoportban (Vám 2007) és a Kereskedelmi Kapcsolattartó Csoportban. Az Europollal, az OLAF-fal, vagy az Európai Bizottság más főigazgatóságaival fenntartott kapcsolatokra azonban nem történik utalás. Egy rendszert nem lehet csak a közvetlen felhasználók igényei alapján megtervezni. Amennyiben a más rendszerekkel való összeköttetés a cél, ismerni kell azoknak a jellemzőit és szükségleteit is. Az EGSZB-nek az a benyomása, hogy a Közösségi Vámkódexszel kapcsolatos véleményében már megemlített, a **bűnözés elleni küzdelem során az egyes hatóságok közötti kölcsönös függőségi viszonyok** valódi figyelembevételének hiányával kapcsolatos aggodalmai beigazolódni látszanak.

2.5.4 A programban kitűzött rövid végrehajtási határidők miatt valószínűleg nehéz a megközelítés az előzőekben említett fejtegetések értelmében vett radikális megváltoztatása. Nagyon is lehetségesnek tűnik azonban, hogy a jövőben az **„érzékeny árukkal" kapcsolatban** (fegyverek, robbanóanyagok, hasadóanyagok, vegyipari, a nukleáris és hadipari gépek és berendezések, narkotikumok, alkohol, dohányáruk) **biztonsági intézkedéseket** határozzanak meg. Az ilyen intézkedések keretében elemzéseket lehetne végezni, amelyeknek eredményeit automatikusan vagy kérésre eljuttatnák az illetékes hatóságokhoz.

2.6 A szubszidiaritás elve alapján a rendszerek átjárhatósága, az egyablakos rendszer és a vámportálok biztosítása céljából szükséges **eszközöket a közösség költségvetéséből biztosítják**. Ezek becsült értéke mintegy 180 millió euró, amely egyre nagyobb összegű éves előirányzatokra oszlik. Ezek a 2006-os évi 4 millióról 2011-re, és azt követően évi 11 millióra emelkednek. Az EGSZB elvben egyetért ezzel, csodálkozik azonban azon a döntésen, hogy a **nemzeti portálokkal kapcsolatos költségeket** a közösségi költségvetés állja. Bár ezek a portálok alapvetően minden gazdasági szereplő számára rendelkezésre állnak, mind a saját országban, mind a többi uniós tagállamban, azért az előre látható, hogy a gazdasági szereplők általában saját országuk portálját használják majd. Megfelelőbb lenne tehát, ha a portálok költségeit nem az Unió, hanem az egyes tagállamok viselnék. Más lenne persze a helyzet, ha az Európai Bizottság európai portálokról beszélne, ezekről azonban nem történik kifejezett említés.

2.7 A **végrehajtási határidőkkel** kapcsolatban az Európai Bizottság egy minden tagállam számára kötelező érvényű ütemtervet dolgozott ki, amely a határozat Hivatalos Lapban történő megjelenésével kezdődik. **Három éven belül** automatizált interoperábilis vámkezelési rendszereket, a gazdasági szereplők regisztrációjára szolgáló rendszereket, valamint információs portálokat kell létrehozni. **Öt éven** belül létre kell jönnie az egységesített elérési pontok hálózatának, valamint a közösségi normáknak megfelelő vámtarifa-környezetnek, **hat éven** belül pedig a szolgáltatásokat az egyablakos ügyintézés koncepciója alapján kell nyújtani. Az EGSZB úgy véli, hogy ezek a határidők, főként az első, **kissé túl optimisták** – három év nem hosszú idő, ráadásul ebbe bele kell számítani egy néhány hónapos időszakot a kísérleti szakasz, és a többi résztvevővel történő eszmecsere miatt. Ezen kívül az informatizáltság, illetve a pénzügyi és emberi erőforrások rendelkezésre állása tekintetében nincs minden tagállam egyforma szinten. Nemcsak a rendszer zökkenőmentes működése, hanem a hitelessége szempontjából is hátrányos lenne, ha az Európai Bizottságnak azért kellene meghosszabbítania a határidőket, mert egy vagy több tagállam nem teljesítette a kötelezettségeit. Ezért a jelenlegi többéves stratégiai tervet át kell vizsgálni a következők figyelembevételével:

– Szükséges, hogy minden tagállam teljes mértékben megvalósítsa a rendszert az életbe lépés előtt.

– Szükséges, hogy a vállalatok legalább 12 hónapot kapjanak a rendszerek felkészítésére, miután megkapták az elvárásokat a vámhatóságoktól a tagállamukban. Az ipart és a kereskedelmet nem lenne szabad arra kötelezni, hogy benyújtsák az importra és az exportra vonatkozó összefoglaló nyilatkozatokat, mielőtt a homogén rendszer teljes megvalósítása meg nem történik.

3. **Részletes megjegyzések**

3.1 **2. cikk: Célok.** A javaslatban említett egyik célkitűzés a közös, összehangolt eljárás a veszélyes és illegális áruk esetében. Ezt a célt az EGSZB 2.5.4. pontban említett javaslatainak figyelembevételével át kellene fogalmazni.

3.2 **3. cikk: Adatcsere.** A cikk d) pontja alapján a vámrendszereknek lehetővé kell tenniük az adatcserét „az áruk nemzetközi mozgásában érintett egyéb hatóságokkal vagy szervekkel". Az EGSZB a 2.4. pontban már kifejtette a fentebbi meghatározás korlátozott érvényével kapcsolatos aggályait. Amennyiben tekintetbe vesszük az arra vonatkozó javaslatot, hogy az *Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival és célkitűzéseivel* című fejezetben említsük meg a Hágai Programot, akkor a fentebbi bekezdést is ennek megfelelően kell átfogalmazni. A szöveget mindenképpen világosabbá kell tenni, hogy a két lehetséges interpretáció közül csak az egyik jöhessen szóba: a „nemzetközi mozgásban érintett hatóságok" vagy alternatívaként szerepelnek a „szervekhez" képest, vagy általában véve „hatóságokról" beszélünk. Ebben az esetben pontosítani kell, hogy az Európai Bizottság ezzel a megfogalmazással egy, a Hágai Programmal összhangban lévő megközelítést kívánt alkalmazni. A meglehetősen homályos megfogalmazás és az ebből adódó értelmezési játéktér nagy teret enged a bizonytalanságnak.

3.3 **4. cikk: Rendszerek, szolgáltatások és ütemezés.** Mint már azt a 2.7. pontban említettük, a végrehajtási határidők túl optimistának tűnnek. Az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak, valamint **azok közvetlenül illetékes szerveinek** technikai szempontból újra meg kellene vitatniuk a témát, annak biztosítására, hogy mindenki egyértelműen kijelentse, az adott határidőn belül teljesíteni tudja a kötelezettségeket.

3.4 **9. cikk: Források.** A 9. cikkben az emberi, költségvetési és technikai források rendelkezésre bocsátásának kötelezettségét osztják fel az Európai Bizottság és a tagállamok között: az Európai Bizottság a közösségi összetevőkért, a tagállamok pedig a nemzeti összetevőkért vállalnak felelősséget. A cikk megfogalmazása megfelelő, azonban a „közösségi összetevők" és a „nemzeti összetevők" fogalmak jelentése és tartalma szempontjából összefügg a 10. cikk rendelkezéseivel.

3.5 **10. cikk: Pénzügyi rendelkezések.** A cikk megfogalmazása ebben az esetben sem kritizálható. Az értelmezés során azonban már felmerülhetnek problémák. A harmadik bekezdés szerint a tagállamok viselik a rendszer nemzeti összetevőinek költségeit, „a többi kormányzati szervvel és a gazdasági szereplőkkel összekötő interfészeket is beleértve". Feltételezhetjük, hogy a **portálok**, amelyeket általában az adott nemzeti nyelven és az adott ország gazdasági szereplői szükségleteinek megfelelően hoznak létre, a „**nemzeti összetevőkhöz**" tartoznak. A bevezetőben azonban az áll, hogy azok „**közösségi összetevőnek**" számítanak (ld. a 2.6. pontot). Egy olyan olvasó számára, aki kizárólag a cikket olvassa el, ez az értelmezési lehetőség nem merül fel. Az EGSZB úgy véli, hogy, amennyiben tekintetbe veszik az EGSZB észrevételeit, a cikket alapjaiban át kell dolgozni, de ellenkező esetben is legalább formai változtatások szükségesek az átláthatóság elvének megőrzése végett.

3.6 **12. cikk: Jelentések.** Legkésőbb minden év december 31-én a tagállamoknak éves jelentést kell benyújtaniuk az elvégzett munkáról az Európai Bizottsághoz. Az Európai Bizottság a maga részéről pedig legkésőbb március 31-ig elküld a tagállamoknak egy összefoglaló jelentést, amely az ellenőrző látogatások és egyéb ellenőrzések eredményeit is tartalmazza. Ez alapjában véve nem kifogásolható. A kérdés csupán az, hogy milyen következményei vannak az ellenőrző látogatásoknak, és hogy ezek eredményét valóban nyilvánosságra kell-e hozni.

3.7 **13. cikk: Konzultáció a gazdasági szereplőkkel.** Az előirányzat szerint az Európai Bizottság és a tagállamok „rendszeres" konzultációkat folytatnak a gazdasági szereplőkkel a rendszerek és szolgáltatások előkészítésének, fejlesztésének és telepítésének minden szakaszában. E konzultáció keretében a gazdasági szereplők egy reprezentatív alapon kiválasztott csoportja találkozik rendszeresen. Az EGSZB véleménye szerint ez nem felel meg az általános közösségi gyakorlatnak, valamint a konzultációval és az átláthatósággal kapcsolatos alapelveknek. Fontos ugyanakkor, hogy az említett konzultációk során ne jelenjen meg túl sok különböző igény, illetve ellentétes trend, mivel ez esetleg akadályokhoz vezetne, amelyeknek leküzdése időigényes lenne, és a józan észnek ellentmondó kompromisszumokkal járna együtt. A konzultatív szakasznak tehát annyira kell mélyrehatónak lennie, hogy lehetővé tegye a késedelem nélküli döntéshozatalt.

3.8 **14. cikk: Csatlakozni kívánó és tagjelölt országok.** A cikk leszögezi, hogy az Európai Bizottság tájékoztatja az említett országokat az elindított kezdeményezésekről és az egyes szakaszokban elért előrelépésekről, valamint lehetővé teszi részvételüket ezekben a szakaszokban. A megfogalmazás homályos. Nem történik említés arról, hogy az említett országok aktív tagként vagy csupán megfigyelőként vehetnek-e részt, hogy csatlakozásukra való tekintettel bevezethetnek-e párhuzamos vámrendszereket, illetve hogy ebben az esetben számíthatnak-e támogatásra a közösségi költségvetéstől. Az EGSZB javasolja a cikk világosabb megfogalmazását.

Brüsszel, 2006. szeptember 13.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Anne-Marie SIGMUND